

DEBATT

Janerik Larsson svarar Hans Zetterberg:

DOLKSTÖTSTEORIN STÄMMER INTE

Svensk Tidskrifts artiklar på temat *Moderaterna mot sekel-skiftet* var ett intressant komplement till de viktiga och intressanta inlägg på temat som gjorts på SvD:s ledarsida efter riksdagsvalet 1994.

Två av teserna i Hans Zetterbergs artikel kan sammanfattas så här:

- Moderaternas ledning sammankopplade på ett olyckligt sätt riksdagsvalet och EU-folkomröstningen.
- Näringslivet satsade allt på EU-folkomröstningen i stället för att stödja borgerligheten.

Grundläggande värderingarna

Vad gäller den andra punkten är det inledningsvis viktigt att påminna sig hur SAF har agerat i tidigare valrörelser, och vilken SAFs roll i opinionsbildningen traditionellt har varit.

SAFs opinionsbildningsarbete har sedan nystarten på 70-talet byggt på långsiktighet. Det är genom att upprepa de grundläggande värderingarna och grundläggande fakta om ekonomi och samhälle som man vinner framgång. Detta arbete

är således inte omedelbart beroende av det partipolitiska läget.

Svag teori

Den långsiktiga strategin ligger fast. Kampanjerna som marknadsfört olika näringslivsbudskap har aldrig varit integrerade delar av valrörelsen. SAFs strategi 1994 bör därför knappast ha kommit som en överraskning för någon.

Om Hans Zetterberg dessutom har rätt i kritiken på den första punkten ovan - att moderaterna gjorde en felaktig bedömning av värdet av ett gemensamt "ja" till både (m) och EU - så förefaller grunden för en "dolkstötsteori" om hur näringslivet svikit den borgerliga regeringen minst sagt svag.

Det är givetvis ingen hemlighet att avvägningen mellan de båda politiska valen 1994 var problematisk. SAFs VD Göran Tunhammar argumenterade i en DN-debattartikel i början av 1994 klart och starkt för en folkomröstning före midsommar - som i Österrike.

Det är knappast heller någon hemlighet att man både bland de små och de stora företagens ledningar under 1993 och början av 1994 kunde konstatera en betydligt mindre entusiastisk stämning

JANERIK LARSSON är informationsdirektör på Svenska Arbetsgivarförbundet.

inför regeringen Bildt än vad man hade hösten 1991 inför möjligheten av en borgerlig regering.

Men det är inte SAF och företagen som med kampanjer tillsätter eller avsätter regeringar. Det gör väljarna.

"Rätta" SAF-kampanjen

Både under 1994 och efter valrörelsen har vi på SAF mycket noga analyserat hur vi agerade då - och hur vi agerade 1991. Den synpunkt Zetterberg framför har ju aktualiserats från andra håll och med "dolken" betydligt mera vässad...

Jag är dock övertygad om att Hans Zetterberg, som i många år varit rådgivare till SAF i opinionsbildningsfrågor, egentligen inte själv tror på det man skulle kunna läsa in i hans artikel, nämligen att den "rätta" SAF-kampanjen i valrörelsen 1994 skulle ha förändrat utfallet av riksdagsvalet.

I själva verket var temat i EU-informationen just det Zetterberg säger sig ha saknat i valrörelsen - "en kampanj för moderniseringens tjusning". Att näringslivets argumentation i något läge skulle ha undvikit att tala om faran i en "ytlig folkhemsnostalgi" är däremot inte sant.

Sammanfallande faktorer

Min personliga övertygelse är att det Per Unckel skriver om möjligheten för förnyat förtroende för regeringen Bildt stämmer. Den möjligheten saknades på grund av ett antal sammanfallande faktorer (säkert flera för övrigt än vad Unckel anger).

Däremot uppnåddes det som både för moderaterna och SAF var det allra viktigaste 1994, nämligen EU-medlemskapet. Om Sverige idag funnits utanför EU är jag övertygad om att vi löpt långt större risker för en än mer destruktiv och vänsterpopulistisk/folkhemsnostalgisk regeringspolitik. Det finns grader också i helvetet.

Viktiga debatter

Men långsiktigt tycker jag inte det finns några särskilt stora skäl till oro. Den vänsterpopulistiska/folkhemsnostalgiska delen av svensk politik saknar en dagordning som kan utveckla tillväxtkraften i svensk ekonomi. Detta kommer också väljarna att uppmärksamma - förr eller senare.

Det riktigt viktiga är det icke-socialistiska förberedelsearbetet inför regeringsansvaret nästa gång. SvT-debatten och andra diskussioner (inom t ex c, fp och kds) spelar en viktig roll härvidlag.

SAFs arbete under rubriken *Väg till växt* fokuserar nu på att visa upp de positiva möjligheterna i det nya arbetslivet och förnyelsen av den offentliga sektorn är exempel härpå.

Övriga konstellationer

Viktigt är givetvis också det nytänkande det finns klara tecken på inom delar av SAP. Man ska inte utesluta att framtidens handlingskraftiga regeringskonstellationer kan överraska. Det finns intressanta möjligheter också bortom vänster och höger.